

FRAGMENTI IZ ISTORIJE GRAČANIČKOG SPORTA

NEKOLIKO DETALJA O NAŠEM ULASKU I OPSTANKU U REPUBLIČKOJ RUKOMETNOJ LIGI I O UTAKMICI SA RUKOMETNOM REPREZENTACIJOM JAPANA U GRAČANICI

Emir Tihic

DJELUJUĆI U KONTINUITETU, KAO I MNOGE DRUGE SPORTSKE ekipe—i Rukometni klub u Gračanici, od svog osnivanja, 1956. godine, do danas, prošao je kroz periode uspona i padova, odigrao mnoge kvalitetne mečeve, obradovao svoje navijače mnogim sjajnim pobjedama i razočarao ih ponekim neočekivanim porazom i lošim plasmanom, prošao kroz mnoga iskušenja i događaje, od kojih su neki određivali sudbinu kluba. Ipak, izdvojit ću dva, događaja za koje mislim da su bili najznačajniji u bogatoj historiji Kluba, koji su možda odlučili da li će uopšte opstati ili postojati. Prvi se desio u avgustu 1962., a drugi, isto tako, u avgustu, ali 1967. godine. U trećem dijelu ovog priloga donosimo sjećanje na rukometnu legendu—Abaza Arslanagića i gostovanje Rukometne reprezentacije Japana u Gračanici, 2. 8. 1986. godine.

PRVI DOGAĐAJ – AVGUST 1962. – KAKO SMO POSTALI ČLANOVI REPUBLIČKE RUKOMETNE LIGE

Rukometno prvenstvo na teritoriji Bosne i Hercegovine odvijalo se po regijama. Na kraju sezone, prvaci regija igrali bi turnir za prvaka Bosne i Hercegovine, koji je postajao član Prve rukometne lige Jugoslavije. U takmičarskoj sezoni 1961/62. godina, takmičili smo se u Zonskoj rukometnoj ligi sreza Tuzla sa sljedećim klubovima: “Sloboda” iz Tuzle, “Partizan” iz Kreke, “Partizan” iz Banovića, “Partizan” iz Lukavca, te rukometne ekipe Tehničke i Učiteljske škole iz Tuzle.

Tokom ljeta i ljetnog perioda, ni u našem gradu, kao ni u ostalim, tradicionalno, nije bilo nekih značajnijih sportskih aktivnosti. Tako je bilo i za vrijeme ljetne sezone, 1962. godine. Bez nekih velikih uzbuđenja (a ni priprema), mi u našem klubu, čekali smo početak sezone takmičenja u Zonskoj rukometnoj ligi Tuzla, u kojoj smo se takmičili i u prethodnoj sezoni. Taj prividan ljetni mir, međutim, prekinuo je Branko Janković, inače, osnivač Rukometnog kluba Gračanica, koji je krajem avgusta te, 1962. godine, došao u Gračanicu na odmor. Treba reći da je on nešto ranije već bio odselio iz Gračanice “za poslom” u Banja Luku, gdje je takođe osnovao Rukometni klub koji se takmičio pod imenom “Mladost”. Kao gračanički zet, oženjen kćerkom bivšeg nogometaša i poznatog gračaničkog privrednika Ratka Kneževića, bio je i ostao trajno vezan za ovaj grad.

Svaki susret s Brankom, za nas u Rukometnom klubu bio je događaj. Kao i uvijek, i tog avgustovskog popodneva, obradovali smo se susretu sa tim velikim sportskim radnikom i entuzijastom. Sjećam se, s nama u društvu bio je i jedan od najboljih rukometaša Gračanice Halid Duraković. Otišli smo na kafu i, naravno, pričali o rukometu.

Između ostalog, Branko nas je upitao da li smo se prijavili Rukometnom savezu BiH za takmičenje u novoformiranoj Republičkoj ligi—Grupa “Sjever”. Od njega smo saznali da je Rukometni Savez BiH, početkom avgusta, poslao svim klubovima u Bosni i Hercegovini konkurs za učešće u tom takmičenju—Grupa “Sjever” i Grupa “Jug”—te da je on svoj klub “Mladost” već prijavio. Usput nam je objasnio i koje uslove klub mora ispunjavati da bi sudjelovao u tom rangu takmičenja. Između ostalog, bilo je potrebno: propisano igralište, dvije svlačionice sa kupatilom, tribine za najmanje 300 gledalaca i garancija Saveza organizacija za fizičku kulturu grada (SOFKA) da će klub imati obezbijeđena finansijska sredstva za takmičenje u tom rangu.

Bili smo ne malo iznenađeni tim infor-

macijama, jer se u Klubu o tome ništa nije govorilo. Niko nije ni spominjao da je tokom ljeta iz Rukometnog saveza Bosne i Hercegovine dolazila neka pošta. Pošto nam je Branko rekao da nam je za slanje prijave Rukometnom savezu ostalo još samo nekoliko dana, Halid i ja smo se odmah dali u potragu za dopisom, koji je morao doći iz Saveza na adresu našeg kluba. Potragu smo ubrzali kad smo u međuvremenu utvrdili da je dopis zaista poslat iz Rukometnog saveza, ali se vjerovatno negdje zagubio.

S obzirom da je u punom jeku bila sezona godišnjih odmora, na odmoru je bio i vršilac dužnosti sekretara Kluba Relja Dubovina, koji bi nešto o tome morao znati. Pošto ga nismo mogli čekati, otišli smo do njegovog stana i zamolili sestru njegove žene, koja se zatekla u stanu—da još jednom provjeri da li je u međuvremenu stigla kakva pošta za Rukometni klub. Na našu sreću, pronašla je jednu kovertu od Rukometnog saveza, u kojoj su se, zaista, nalazili materijali za spomenuti konkurs. S obzirom da je zbog godišnjih odmora, većina članova Uprave Kluba bila odsutna iz Gračanice, a da je rok za prijavu isticao za par dana, nas dvojica (Halid Duraković i ja) smo pokrenuli brzu akciju prikupljanja dokumentacije za konkurs, nadajući se da će, u međuvremenu, konačnu odluku o tome donijeti Uprava kluba. Kako smo ispunjavali sve formalne uslove konkursa, bez problema smo popunili aplikaciju, ali nismo mogli pribaviti potvrdu da će Klub imati finansijska sredstva za to takmičenje, koju je, pored Saveza za fizičku kulturu (SOFKA), prema uslovima konkursa, mogla dati bilo koja društvena institucija.

Kako u to vrijeme nismo ni imali taj Savez, potvrdu smo pokušali dobiti od neke društveno-političke organizacije ili institucije u gradu. Uporno smo moljaskali po raznim kancelarijama, ali niko nije bio spreman dati takvu potvrdu, valjda i zato što su je tražila samo dva igrača, bez formalnog zahtjeva Uprave kluba. Iako smo bili izgu-

bličke lige nema ništa, ipak smo pokušali sreću u Opštinskom vijeću Saveza sindikata—otišli i zamolili tadašnjeg predsjednika Čamila Naimkadića da nam izađe u susret. Na naše iznenađenje i radost, on je bez oklijevanja, prihvatio našu molbu i potpisao nam potvrdu da će Sindikat biti garant finansiranja Kluba u novom takmičenju. Tako smo u posljednji čas kompletirali i poslali prijavu na konkurs. U takmičarskoj sezoni 1962/63. postali smo članovi Republičke rukometne lige BiH—Grupa “Sjever”, što je, naravno, kasnije verificovala i Uprava kluba.

DRUGI DOGAĐAJ – AVGUST 1967. – OSTALI SMO U REPUBLIČKOJ LIGI, ZAHVALJUJUĆI PUKOVNIKU HAJRUDINU MEHINAGIĆU

Na kraju takmičarske sezone 1966/67. godine u Republičkoj ligi—Grupa “Sjever”, dva posljednjeplasirana kluba koji su ispali iz lige bili su jedanaesta “Gračanica” i dvanaesta “Jedinstvo” iz Tuzle. Na desatom mjestu, sa istim brojem bodova kao i “Gračanica”, našla se “Sloboda” iz Tuzle, ali, službeno, sa boljom gol-razlikom od “Gračanice”, koja ih je spašavala od ispadanja. Odmah po završetku prvenstva, od naših prijatelja iz Rukometnog kluba “Krivaja” Zavidovići, obaviješteni smo da je konačna tabela neregularna—“Gračanica” je trebalo da ostane, a tuzlanska “Sloboda” da ispadne iz tog ranga takmičenja. Šta se, zapravo, desilo? U proljetnom dijelu prvenstva “Sloboda” je susret u Zavidovićima predala bez odigrane utakmice. Takmičarska komisija Rukometnog saveza BiH tu je utakmicu registrovala rezultatom 10:0 za “Krivaju”, ali nije “Slobodi” oduzela “iz zalihe” već osvojenih bodova još jedan kazneni bod za neigranje utakmice, kako su nalogale tadašnje Propozicije takmičenja u Republičkoj ligi. Da su primijenili tu odredbu Propozicija i “Slobodi” oduzeli jedan bod, ona bi, zajedno sa “Jedinstvom” iz Tuzle, ispala iz lige, a “Gračanica” bi ostala u tom rangu takmičenja.

Nakon ovog saznanja, odmah smo uputili žalbu Takmičarskoj komisiji Rukometnog saveza BiH, koja je odbijena. Potom smo se žalili Predsjedništvu Rukometnog saveza BiH kao drugostepenom organu, koje nas je takođe odbilo. Iskoristivši posljednji pravni lijek, uputili smo zahtjev za zaštitu zakonitosti predsjedniku Rukometnog saveza BiH, od kojeg smo, takođe, dobili odbijenicu. Oko svih ovih žalbi i prepiske, koja je trajala čitavo ljeto, posebno se angažovao (i “zaintačio”) prof. Vlatko Kraljević, koji je u to vrijeme obavljao funkciju tehničkog direktora kluba. Ali sve je bilo uzalud... Na višim instancama nije bilo spremnosti da se ta velika nepravda prema nama ispravi. Jednostavno, Rukometnom savezu BiH nije bilo u interesu da iz Republičke lige istovremeno ispadnu dva kluba iz Tuzle, kao daleko većeg i poznatijeg rukometnog centra od Gračanice.

Međutim, u avgustu 1967., dogodilo se nešto slično kao i u avgustu 1962. godine. Desio se iznenadni preokret u našu korist, koji će kao i onaj iz 1962. godine, odrediti dalju sudbinu i ući u anale Kluba.

U to vrijeme, naime, u naše društvo (Halid Duraković, jedan od najboljih rukometaša, a kasnije i najbolji rukometni sudija, oko kojeg smo se rado okupljali) često je dolazio i Mensur Mehinagić, veliki ljubitelj sporta u Gračanici. Sastajali smo se u Domu kulture (sadašnja Medresa), igrali šah, pili kafu i uglavnom pričali o našim lokalnim sportskim događajima. Tako smo i doznali da je Mensurov stariji brat, Hajrudin Mehinagić (inače, istaknuti partizan, borac Prve proleterske brigade, pukovnik JNA), bio tada predsjednik Rukometnog saveza Srbije, a po funkciji i potpredsjednik Rukometnog saveza Jugoslavije. Pričajući o nepravdi koja je nanescena našem klubu, u jednom razgovoru došli smo na ideju da našeg Hajrudina, kao rođenog Gračanliju i visokog rukometnog funkcionera (inače, uglednu i poštovanu ličnost), zamolimo da kod Rukometnog saveza BiH interveniše

■ ZA USPOMENU I DUGO SJEĆANJE - ZAJEDNIČKA FOTOGRAFIJA PRED NOVIM DOMOM KULTURE NAKON PRIJEMA U MJESNOJ ZAJEDNICI GRAČANICA, ČIJI JE PREDSEDNIK BIO RAHM. EKREM OSMANHODŽIĆ, U SREDINI, U TAMNOJ MAJICI, SA KLUPSKOM ZASTAVICOM U LIJEVOJ RUCI

da se ta nepravda prema nama ispravi. Isto veče iz pomoć Mensura, obavili smo telefonski razgovor sa Hajrudinom, koji nas je razumio, ali ništa nije mogao obećati dok ne porazgovara sa “drugovima” iz rukovodstva Rukometnog saveza BiH.

U međuvremenu, dok se približavao početak takmičenja u Republičkoj ligi za narednu sezonu, u našem klubu nije bilo nikakvih aktivnosti, zavladała je atmosfera gubitnika i svaki rad je bio gotovo zamro. Nikakvih vijesti nije bilo ni od našeg Hajrudina, pa smo se već bili pomirili s tim da od njegove intervencije neće biti ništa.

U to vrijeme, kao student Više pedagoške škole u Tuzli, skoro svakodnevno putovao sam vozom sa našim igračem Amrom Glušcem, koji je radio kao geometar u općini Lukavac. Posljednjeg dana avgusta, pri povratku u Gračanicu, začudili smo se kad smo ugledali da nas na željezničkoj stanici čeka Halid Duraković. Čim smo izašli iz vagona, prišao nam je i saopštio nevje-

rovatno radosnu vijest: da ostajemo u ligi i da odmah idemo na trening. Usput nam je kratko objasnio da se naša liga proširuje tako što će u njoj ostati oba rukometna kluba iz Tuzle—i “Jedinstvo” i “Sloboda”, ali s njima i Rukometni klub “Gračanica” — te da je to već potvrđeno telegramom iz Rukometnog saveza BiH.

Jako obradovani tom viješću, mi smo odmah sa željezničke stanice otišli na igralište, gdje se već održavao trening—i priključili se ostalim igračima. Trener je bio prof. Jerko Mandurić, a trening je pratio pun stadion ljubitelja rukometa. Radosna vijest iz Sarajeva podigla je na noge čitavu sportsku Gračanicu. Tadašnji predsjednik kluba Emin Jahić, u svečanom odjelu i sa kravatom—uživao je dok je pratio trening i neki novi život svog kluba. Prvenstvo je trebalo da počne za sedam dana.

I dok se u Gračanici slavio opstanak u Republičkoj ligi, mnogi ljubitelji rukometa nisu znali da je za to bio najzaslužniji Hajru-

din Mehinagić. Njegova uloga ostala je tajnovita, prvenstveno iz velike skromnosti tog čovjeka, koji nije patio od publiciteta, ali i zbog odgovornih funkcija koje je tada obavljao u Srbiji.

Prisjećajući se ova dva događaja i danas mislim da su možda bili od ključnog značaja za sudbinu i opstanak kluba. Može se samo pretpostavljati šta bi bilo da su događaji iz avgusta 1962. i 1967. godine krenuli u nekom drugom smjeru. Da nismo, 1962. godine, postali članovi Republičke lige, pitanje je da li bi naš Rukometni klub uopšte opstao i da li bi nastavio dalje takmičenje u nekom nižem rangu, s obzirom da se nalazio u sastavu tadašnjeg Društva za tjelesno vaspitanje (DTV) "Partizana", koje je imalo niz drugih sportskih aktivnosti osim rukometa. Isto tako, da smo 1967. godine ispali iz Republičke lige, veliko je pitanje da li bi Klub, u stanju potpune dezorijentacije, nastavio život u nižem rangu takmičenja.

SJEĆANJE NA RUKOMETNU LEGENDU – ABAZA ARSLANAGIĆA I GOSTOVANJE RUKOMETNE REPREZENTACIJE JAPANA U GRAČANICI, 2. 8. 1986. GODINE

U svom dugogodišnjem postojanju, Rukometni klub "Gračanica" je imao niz međunarodnih susreta sa klubovima zemalja širom Evrope. Stariji igrači i članovi Kluba sjećaju se i tri međunarodne utakmice – protiv reprezentacija Japana, Italije i Brazila. Ovom prilikom osvrnut ćemo se na prvu utakmicu našeg kluba protiv jedne državne reprezentacije. Bio je to susret sa reprezentacijom Japana, koji je odigran 02. 08. 1986. godine u Gračanici. Pobjedili su Japanci rezultatom 29:22. Za ekipu "Gračanice" na toj utakmici nastupili su: Klobodanović, Cvetković, Gopo, Mujkić, Šaković, Ferzan, Terzić, Didić, Mujić, Morankić, Blagojević, Mujkanović, Nezirović i Kuduzović.

Mnogi su se u to vrijeme pitali otkud rukometna reprezentacija Japana u Gra-

čanici, pa želimo u ovom prilogu o tome reći nešto više. Naime, rukometni sport je dugo godina bio zastupljen samo u Evropi. Rukomet se počeo igrati u Skandinavskim zemljama – Danskoj i Švedskoj, zatim se u vrhunski sport razvio u zemljama Istočne Evrope – u Čehoslovačkoj, Istočnoj Njemačkoj, Rumuniji, Sovjetskom Savezu, a početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća i u Jugoslaviji. Posljednjih desetak godina javljaju se nove rukometne velesile kao što su Francuska, Španija, Njemačka i Hrvatska. Sve navedene zemlje bile su svjetski, evropski i olimpijski prvaci.

Nešto kvalitetniji rukomet izvan Evrope igra se u Aziji, prvo u Japanu, a kasnije i u Južnoj Koreji, koja je na Olimpijskim igrama u Seulu, kao domaćin, igrala u finalu i osvojila srebrnu medalju.

Rukomet kao sportska grana po prvi puta postaje olimpijski sport 1972. godine na Olimpijskim igrama, održanim u Minhenu. Prvi olimpijski pobjednik bila je reprezentacija Jugoslavije, koja je zlatnu olimpijsku medalju osvojila nakon pobjede u finalnoj utakmici protiv reprezentacije Čehoslovačke. Za reprezentaciju Jugoslavije tada je nastupao i čuveni Abaza Arslanagić, u to vrijeme najbolji golman na svijetu.

Nakon osvajanja zlatne olimpijske medalje, reprezentacija Jugoslavije dobiva poziv da gostuje u Japanu i odigra nekoliko utakmica, kako bi se Japanci upoznali sa vrhunskim rukometom. Za organizaciju i troškove gostovanja Japanci su obezbijedili veliku sumu novca, pa taj poziv Rukometni savez Jugoslavije nije mogao odbiti.

Tokom boravka jugoslovenske rukometne reprezentacije u Japanu, uvijek praktični i poslovni Japanci, zamolili su rukovodstvo gostujuće reprezentacije da igrači (naravno, uz dobru novčanu naknadu) posjete njihov institut sporta u kojem bi, uz pomoć kompjutera, izvršili određena mjerenja i uzeli potrebne podatke i parametre o svakim jugoslovenskom igraču, koji bi im koristili za selektiranje i rad sa njihovim

■ RUKOMETNA EKIPA GRAČANICE I REPREZENTACIJA JAPANA, NEPOSREDNO PRED POČETAK UTAKMICE U GRAČANICI

rukometašima.

Nakon tih mjerenja i naučnih analiza, japanski stručnjaci su zaključili da je tada idealne proporcije za jednog vrhunskog rukometaša imao proslavljeni reprezentativac Jugoslavije Hrvoje Horvat, inače jedan od najboljih rukometaša na svijetu, koji je tih godina čak pet puta nastupao za selekciju svijeta. Poseban utisak na domaćine tom prilikom ostavio je i golman Abaz Arslanagić. Zato je u ljeto 1986. godine dobio poziv da dođe u Japan na tri mjeseca da pripremi reprezentaciju Japana za učešće na Azijskim igrama u rukometu. Ali neposredno prije tog poziva, Arslanagić je potpisao ugovor po kojem je morao preuzeti ekipu Prijedora, za što je kao avans već bio dobio nov automobil, marke "Golf".

U kasnijim razgovorima sa Abazom, doznao sam da se tada našao u velikoj dilemi: ako prihvati poziv iz Japana, propada mu angažman u Prijedoru i nov automobil, ako, pak, odbije Japance, u finansijskom pogledu, takođe, mnogo gubi. Razmišljajući kako da zadovolji obje strane i pri tome da što manje izgubi, Arslanagić je poslao prijedlog Japancima da oni dođu u Jugoslaviju na pripreme za Azijske igre u trajanju od dva mjeseca, pod

njegovim neposrednim rukovodstvom, tako da mu ne bi propao ni angažman u Prijedoru.

Japanci su to prihvatili i dva mjeseca proveli na pripremama u Jugoslaviji, pod neposrednim rukovodstvom Abaza Arslanagića. Iako im je domaćin bio Prijedor, za to vrijeme oni su odigrali nekoliko utakmica sa ekipama iz drugih gradova u Bosni i Hercegovini. U okviru tog programa, na prijedlog Abaza Arslanagića, rukometna reprezentacija Japana realizovala je gostovanje i u Gračanici.

Reprezentativci Japana boravili su u našem gradu dva dana. Smještaj i spavanje imali su u Motelu, koji se tada nalazio na ulazu u Gračanicu (na mjestu sadašnjeg tržnog centra "Radijus", bio u vlasništvu Ugoštiteljskog preduzeća "Park", devastiran u ratu i srušen poslije rata), na Rukometnom stadionu održali su nekoliko treninga, a utakmicu sa ekipom "Gračanice" odigrali su 02. 08. 1986. godine. Sjećajući se tog gostovanja, moram reći da mi se posebno dojmila poslovična preciznost i tačnost Japanaca. Ilustrujem to sljedećim detaljima: drugog dana njihovog gostovanja, poslije ručka u motelu, po programu je bila posjeta Termalnim bazenima u Sočkovcu. Polazak autobusa zaka-

zan je za 16.00 sati. Pet minuta prije 16 sati, svi smo bili u autobusu. Čekali smo da još dođe tadašnji predsjednik našeg rukometnog kluba Muamer Jarović, pa da krenemo. Kako je on iz nekih razloga kasnio, kao domaćini mi smo mislili sačekati koju minutu dok stigne. Međutim, naši gosti nisu htjeli za to da čuju. Pitali su samo da li neko od nas zna gdje trebamo ići i kad su dobili potvrđan odgovor, naredili su svom vozaču da kreće u zakazano vrijeme. Odveli smo goste na Terme u Sočkovac, ovog puta bez našeg predsjednika. Drugi događaj, takođe, govori o tačnosti Japanaca. Poslije podne su trenirali na našem igralištu, a imali su zakazan prijem u Novom domu kulture (BKC) Gračanica, u 18.00 sati. Pošto su trenirali do 17.30 sati, mi smo bili uvjereni da će kasniti na prijem pošto im je, po našem računu, trebalo više od 30 minuta, da odu autobusom do motela, da se presvuku i dođu u Dom kulture u zakazano vrijeme. Međutim, za Japance, očigledno, naš račun

nije važio. Nekoliko minuta prije 18.00 sati, njihov autobus stigao je pred Dom kulture. Pojavili su se na prijemu—sređeni, “skockani” i nasmijani. Ni minut kašnjenja...

Ovaj fragment iz sportske prošlosti Gračanice završit ću još jednim lijepim detaljem, koji je opet vezan za Japance: bio sam prijatno iznenađen i ne malo radostan, kad sam nekoliko godina kasnije doznao iz razgovora sa nekim reprezentativcima, koji su sa svojim ekipama učestvovali na rukometnom TV turniru šampiona u Doboju, da su tokom zadnjeg gostovanja sa rukometnom reprezentacijom Jugoslavije, u službenim prostorijama Rukometnog saveza Japana u Tokiju vidjeli okačenu klupsku zastavicu RK “Gračanice”, koju smo poklonili reprezentaciji Japana prilikom njenog gostovanja u Gračanici, 1986. godine.

Ko zna, možda se ta zastavica i danas nalazi na istom mjestu.